

26 Hengelo i przyszłość

Miasto Hengelo rozwija się cały czas, w okolicy ratusza powstaną nowe budynki do spraw administracyjnych a plac przed Domem Miasta będzie też odnowiony - plan "Lange Wemen".

Na zdjęciach można zobaczyć jak będzie w przyszłości wyglądać.

Opracowanie tekstu i fotografie: Bernd Lohmann

Tłumaczenie na język polski: Waltraud Buchman, Monika Jobst, Margot Staszewska-Bednarczyk

z wyjątkiem następujących zdjęć z wikipedii pod licencją Creative-Commons:

ROCvanTwente do wnętrza: Meerdervoort
Verenigingsgebouw: Steven van der Wal
Metropool-Poppodium: Dennistw

Tekst bazuje w większości na przykładach opracowanych przez Stowarzyszenie Promocji Hengelo Promotie Umieszczone są trzy różne opisy (w języku niemieckim):

Die Geschichte von Hengelo - historia Hengelo (strona 12)

Wanderroute durch Hengelo - szlak wędrówek przez Hengelo (strona 4)

Tuindorproute -Wanderroute durch die Gartenstadt (strona 6)

wszystkie informacje w języku niemieckim można ściągąć ze strony internetowej Stowarzyszenia Promocji PDF:

https://www.hengelopromotie.nl/erleb-hengelo/

Więcej informacji o Hengelo można uzyskać w internecie na stronie Miasta Hengelo (częściowo też w języku niemieckim)

 $\frac{\text{https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/Actueel/Talen/Wilkommen-in-Hengelo.html}}{\text{wikipedia}} oraz na niemieckich i holenderskich stronach } \frac{\text{Wikipedia}}{\text{pie}} \frac{\text{freie Enzyklopädie}}{\text{pie}} \frac{\text{freie Enzyklopädie}}$

https://de.wikipedia.org/wiki/Hengelo

https://nl.wikipedia.org/wiki/Hengelo (Overijssel)

Broszura jest dostępna jako PDF na stronie Stowarzyszenia Partnerstwa Miast Emsdetten:

http://stpv-emsdetten.de/download/HengeloBroschuere2018_pl.pdf

Städtepartnerschaftsverein Emsdetten e.V.

Verein zur Förderung und Pflege der

städtepartnerschaftlichen Beziehungen der Stadt Emsdetten e.V.

c/o 1. Vorsitzender: Christian Erfling, Toschlag 32, 48282 Emsdetten

VerbundSparkasse Emsdetten-Ochtrup: IBAN: DE 66 4015 3768 0000 1555 15

Eingetragen im Vereinsregister des Amtsgerichtes Steinfurt unter der Nummer VR 21085

Steuernummer beim Finanzamt Steinfurt: 311 / 5874 / 2712

E-Mail: mail@stpv-emsdetten.de

http://www.stpv-emsdetten.de

Hengelo

Partnerskie miasto Emsdetten w Holandii

Krótkie wprowadzenie i miejsca godne obejrzenia

zestawione w 2018 roku przez Stowarzyszenie Partnerstwa Miast Emsdetten

Wprowadzenie

X X 🕏

Od 1991 roku jest Hengelo miastem partnerskim Emsdetten. Miasto ma 80.000 mieszkanców i jest praktycznie dwa razy tak duże jak Emsdetten. Od Emsdetten oddalone jest Hengelo 70 km. Do Hengelo można dostać sie autostrada i rownież koleją. Te dwa miasta łączy rownież ścieżka rowerowa.

Tak jak Emsdetten nie jest Hengelo starym miastem. Przed wiekami była na miejscu dzisiejszego miasta mała osada rolnicza. Juz w 13 wieku mieszkało tam wielu osadników. Osada była cały czas rozbudowywana. W tym czasie stał tam już duży murowany dom i spichlerz. Póżniej obszar ten został ogrodzony fosą, dużą bramą wejściową i własna kaplica. I tak powstał pierwszy gród.

Od połowy 19 wieku przekształciło się szybko Hengelo z małej wsi w duże miasto przemysłowe. Szybko wzrosła też liczba ludności w mieście.

W roku 1854 fabrykant C.T. Stork założył pierwszą fabryke tekstylną. Wielu chłopów mogło poprawić swoja sytuacje finansowa, ponjeważ mogli w domu tkać materiały. Niedługo po otwarciu fabryki zainstalowano tam parowa tkalnie. Był to początek przemysłu textylnego w Hengelo.

Rodzina Stork ma bardzo duże znaczenie w dalszym rozwoju Hengelo. Nie tylko jesli chodzi o rozwój przemysłu ale również jeżli chodzi o zaangażowanie w rozwój życja publicznego. I tak syn Coenraad Frederik Stork przekazał na pierwszą publiczną biblioteke w Holandi 50.000 Guldenów. Jego celem było zapewnienie wykształcenia zawodowego i ogólnego rozwoju wszystkim robotnikom.

Hengelo w czasie II wojny światowej

W czasie II wojny światowej było Hengelo podobnie jak cała Holandia, okupowane przez niemieckie woiska. 3 kwietnia 1945 roku, jeden miesiac przed zakończeniem wojny miasto zostało wyzwolone przez wojska amerykańsko- angielskie.

Podczas II wojny światowej miasto było wielokrotnie bombardowane . Niemcy chcieli odciąść zaopatrzenie miasta, dlatego została zniszczona linia kolejowa. Również fabryki były celem bombardowań. Po ostatnich bombardowaniach w październiku 1944 roku zdecydowana cześć miasta poległa w gruzach.

Po zakończeniu wojny rozpoczęto od razu odbudowe miasta.

Hengelo dzisiaj

Dzisiai jest Hengelo ważnym przemysłowym miastem, jednocześnie dba sie w mieście o rozwój nauki i kultury.

Hengelo posiada wiele ciekawych, godnych zobaczenia rzeczy. Miedzy innymi ładny plac targowy, posiada nowoczesną bibliotekę - w pobliżu teatru i informacji turystycznej w mieście. W mieście są interesujące muzea. Miasto posiada Poppodium Metropool w którym odbywaja sie interesujące kulturalne przedstawienia. Znakiem rozpoznawczym miasta są dwie wieże. Pierwsza to wieża Ratusza, druga, to wieża na placu targowym.

Teraz przedstawimy państwu kilka ciekawych rzeczy w mieście, które koniecznie trzeba zobaczyć. Kolejność przedstawia turystyczną trasę spacerową. Początkiem i końcem trasy jest ratusz (Stadhuis - Dom miasta).

Hengelo i Taptoe (capstryk)

XX X *

Po wojnie wielu pułkowników wojskowych posiadało swoją własną orkiestre. Regularnie odbywały się konkursy, kto najlepiej potrafi grać i paradować. W okresie odbudowy corocznie w Hengelo na rynku odprawiano duże Taptoe a różne kolorowe powierzchnie byłego placu były przydatne do organizowania korpusu muzycznego. Z czasem orkiestry zaczeły znikać a z tym też Taptoe- dzisiaj Hengelo posiada duży plac o znaczeniu historycznym.

22 Dzieło sztuki niedźwiedzi "Kuraciusze"

Na placu rynkowym baraszkuje pięć niedźwiedzi z brązu o naturalnej wielkości szukających ryb. To wyraziste dzieło znajdujące się w centrum miasta stworzyła artystka Marjolijn Mandersloot. To miejsce iest wielka atrakcia szczególnie dla dzieci.

PS Historyczne muzeum w Hengelo

W ponad stu letnim starvm domu patryciuszowskim znaiduje sie historyczne muzeum

miasta. Pierwotnie był to sklep z mieszkaniem, który w 1881 roku przebudowano na dwór. Do dnia śmierci mieszkała tutaj niezamężna Elisabeth von Bentheim. Jej życzeniem było aby jej dom rodzinny pozostał w posiadaniu miasta Hengelo. W 1974 roku fundacja Oald Hengel wraz z poparciem gminy Hengelo kupiła ten budynek i założyła tu muzeum. Muzeum jest czynne od wtorku do piatku w godzinach od 13.00 do 17.00 oraz w soboty i niedziele od 14.00 do 17.00 godziny.

24 De Twee Wezen (dwie sieroty)

Dzisiejszy Burgemeester-Jansenplein, w przeszłości był mianowicie placem rynkowym, jest historycznym sercem Hengelo. Dwie siostry Catherina i Caroline, w gwarze ludowej zwane "dwie sieroty", odziedziczyły w spadku w 1800 roku sklep swoich rodziców. Po ślubie Catheriny z zamożnym biznesmenem sklep stał sie jednym z najważniejszych zajazdów Hengelo, tutaj miał swój postój dyliżans, odbywały sie tutaj spotkania i opracowywano też dokumenty notarialne.

25 Bazlika św. Lamberta (Sint Lambertus Basiliek)

Bazlika- jest to honorowy tytuł. Tylko 25 kościołów rzymskokatolickich ma uprawnienia nosić nazwę bazyliki, które nadawane są tylko przez papieża. Kościół ten jest poświęcony na cześć świętego Lamberta z Maastrichtu, jest on patronem pracowników zajmujących się włókiennictwem. Bazylika została zbudowana pod koniec XIX wieku, w okresie gdy Hengelo przeżywało wielki wzrost rozwoju gospodarki przemysłów włókienniczych i metalowych.

Można powiedzieć, że jakby cudem kościół ten przeżył bombardowanie w 1944 roku. Został on trafiony przez bombę, która nie wybuchła.

19 Biblioteka Hengelo

W roku 2006 nastepca przedsiębiorców Stork, który założyli bibliotekę publiczną, umieścił nowoczesny budynek biblioteki na krańcach centrum miasta.

W budynku biblioteki znaduje się też publiczna kawiarnia.

20 Ulica Enschedesestraat

Na Enschedesestraat znajdziemy duże kontrasty pomiędzy różnymi domami. Na przykład przy domu o numerze 70 stoi willa w stylu secesyjnym z 1900 roku o specyficznej nazwie "Skała smoka", najprawdopodobniej nazwana tak, gdyż stał tam na tej smoczej skale niemiecki zamek. Wskazuje ta willa na dobrobyt miasta Hengelo w owych czasach. Na przeciwko placu "het Bataafse Kamp" znajdowała się willa właściciela firmy Stork, która uległa zniszczeniu podczas wojny. Przy numerze domów 47 (de Kaemer) i 45 (Rotterdamsebank) znajdują się domy o budowie charakterystycznej z periody czasu odbudowy.

Odbudowa architektury

Po wojnie miasto musiało zostać na nowo odbudowane. Hengelo należy do pierwszych miast, które odbudowywano za pomocą planów. Mimo małych zasobów pieniężnych spostrzega się duże, relatywnie o prostej budowie i funkcji budynki z typowymi elementami okresu odbudowy. Hengelo stało się przykładem miast odbudowywanych. Powojenne centrum miasta ukształtowały nowe ulice i większe place. Dzięki nowemu planowi miasta powstało około 200 budynków typowych dla tego okresu.

Architektura tych budynków sięga przeważnie tradycyjnych form typu architektury Szkoły Delfter, zauważa się przy tym nowoczesne facety. Powojenna odbudowa ma wielkie znaczenie dla historii miasta Henglo, miasto przeżyło prawdziwą metamorfozę, ponieważ ze wsi przekształciło się w miasto.

Godny uwagi zasługuje Dom Enschedesestraat na rogu do Niewstraat, znów jest to typowy przykład architektury z czasu odbudowy: na dole znajduje się sklep, na górze mieszkania z bogato ozdobionymi szczytami budynków. W centrum miasta jest wiele takich budynków.

21 Rynek

Plac rynkowy kojarzy się szybko z historycznym placem z pięknymi szczytami budynków, takiego obrazu brakuje w Hengelo, gdyż w październiku 1944 roku siły sprzymierzone zbombardowały w większej części te stare budynki. Poniesione szkody były wysokie: w sumie 485 budynków uległo całkowitemu zniszczeniu, 373 odniosło wielkich zniszczeń a około 3000 lekkich zniszczeń.

Zaraz po wojnie rozpoczęto plan odbudowy, szybko rosnące Hengelo z nieuporządkowanymi zabudowaniami potrzebowało struktury. Powstał nowy plan ulic i rynek zajął nowe miejsce. Miejsce to miało być przeznaczone nie tylko dla rynku ale ten duży plac miał służyć corocznym *Taptoe* (capstryk).

X S *

Ratusz (Stadhuis - Dom miasta) Hengelo

Byliście już państwo w Florenzji albo w Siena? Jeśli tak, to zapewne wydaje się państwu znajoma wieża Domu miasta. Toskańskie wieże z pewnością zainspirowały znanego architekta - Berghoef. Dom miasta został zbudowany na miejscu zbombardowanego centrum i pokazuje z jakim rozmachem przeprowadzono odbudowę miasta. Budowla ta jest typowym przykładem szkoły

Delfter, przesiąkniętej włoskimi i skandynawskimi wpływami. Za dużymi oknami znajdziecie państwo Salę obywateli i salę spotkań Rady Gminy. Również administracja miasta ma tam swoją siedzibę na drugim piętrze. Aktualnie jest cały Ratusz całkowicie odnawiany jako zabytek. W pobliżu rozbudowuje się jednocześnie nowoczesną część Ratusza.

2 Dom Hengelo (Huys Hengelo)

Ulica Bevrijderslaantje prowadzi do nowoczesnej części miasta, dzielnicy "Thiemsland", która została zbudowana na obszarze starej fabryki. W tym miejscu stał również Dom Hengelo, o którym pisaliśmy już w wprowadzeniu. Aktualnie są do zobaczenia fundamenty fabryki, które poprzez zastosowanie krajobrazowych środków takich jak woda i lokalizacja w parku , nabrały szczegąlnego wyrazu.

3 Kaplica i cmentarz

Już w 14 wieku stał tam mały kościół. W 16 wieku Frederik van Twikkel, ówczesny pan na Huys Hengelo, rozbudował kościół. Wokół kaplicy przygotowano teren

pod cmentarz, który nazwano cmentarzem powszechnym. Cmentarz ten jest

jednym z najstarszych cmentarzy w Holandii. W między czasie kościół został zburzony, ale jego fundamenty można jeszcze zobaczyć. Należy zwrócić uwagę na bardzo interesujący sposób przystrajania grobów w tym czasie.

4 Ulica Pastoriestraat i kawiarnia 't Neutje

Wszyskie wąskie ulice, zagrody chłopskie i domy zbudowane w stylu muru pruskiego, Ulica

Pastoriestraat i rownolegle lezaca ulica Langestraat, są przykładem typowych ulic wiejskich i należa do najstarszych części miasta Hengelo. Kawiarnia Neutje,to dom pod numerem 14, zbudowany przed 400 laty, jest najstarszym istniejącym budynkiem w Hengelo. Jeszcze do dzisiaj jest pod tym adresem restauracja.. Interesujące jest to ,że boczna ściana budynku zbudowana jest z gliny , słomy i gnoju. Front budynku jest częściowo wymurowany i otynkowany.

Waterstaatskerk / Szkoła muzyczna

Państwowe-wodne kościoły (Waterstaatskerk) w Holandii, są kościołami które zostały zbudowane w latach 1824 - 1875 przy pomocy finansowej państwa. Projekt i budowa tych kościołów był przeprowadzony pod nadzorem inżynierów Ministerstwa do spraw budowli wodnych. Stąd też nazwa tych kościołów. Ten kościół został zbudowany w 1839 roku i jest następcą kaplicy zamkowej Domu Hengelo. Szczególnie interesujące jest wa

zamkowej Domu Hengelo. Szczególnie interesujące jest wejście z jego jońskimi kolumnami. Aktualnie znajduje się w tym budynku szkoła muzyczna.

Z powodu postępującej industrializacji, w drugiej połowie 19 wieku, miasto szybko rozwijało sie i zwiększała sie liczba jego mieszkańców. Liczba mieszkańców wzrosła z 3.500 na około 20.000. Niestety ludzie ci byli bardzo biedni. Brakowało mieszkań. Te mieszkania, które są zamieszkałe są bardzo małe i nie spełniają podstawowych warunków sanitarnych.

Dlatego powstało Miasto - ogród w Hengelo

Jeszcze dzisiaj ma Hengelo jedną z ładniejszych mieszkalnych dzielnic ogrodowych w Holandii. Jako pierwszy fabrykant w Holandii przejął C.T. Stork nie tylko odpowiedzialność za fabrykę i jej interesy. Stork czuł sie również odpowiedzialny za ludzi, którzy dla niego pracowali. Już wówczas była dla niego ważna sytuacja pracujących w jego fabryce robotników i urzedników. W roku

1867 założył "Die Hengelose Bouwvereinigung" (Spółdzielnia mieszkaniowa). W ten sposób rozpoczał się nowy czas budowy solidnych i dobrych mieszkań dla robotników.

Jego synowie w roku 1910 postanowili ten pomysł dalej kontynuować. Inspirowani przykła-

dem Angli, miały w Hengelo powstać mieszkalne dzielnice z różnymi typami mieszkań, z dużymi ogrodami i parkami, które miały być dostępne dla wszystkich mieszkańców miasta. Różne typy mieszkań (tanie i drogie, małe i duże) zostały wynajęte przez robotników, kierowników, inżynierów. Zostały wynajęte drobnym przedsiębiorcom, takim jak kawiarnie i restauracje. Dzielnice te oddzwierciedlały cały obraz obywateli miasta. Było to w tym czasie czymś zupełnie nowym. Obok siebie mieszkał robotnik i lekarz, inżynier i

kierownik zakładu. Ogrody tych dzielnic i same dzielnice, zostały zaprojektowane przez architekta z Amsterdamu Karel Muller. Plany te obejmowały kompleksowe struktury socialne i zaopatrzenie dla całej dzielnicy. Potrzebny do budowy piasek sprowadzano z wykopów na terenie miasta. W ten sposób powstało w środku dzielnicy miasta jeźioro z basenem. Basen ten istnieje i funkcjonuje do dnia dzisiejszego,...tak jak to było przed 100 laty! Jego drew-

niana architektura została również całkowicie zachowana.

Przy budowie tych dzielnic zdecydowano się zerwać z dotychczasową tradycją budowania mieszkań. Pokoje sypialne miały znajdowaś się na pierwszym piętrze a nie jak dotychczas na parterze. Również kuchnie zostały zmniejszone. Celem było osiągnięcie sytuacji, gdzie rodzina przebywała i żyła częściej w pokoju a nie w kuchni.

14 Była Średnia Szkoła Techniczna (MTS)

Obok nowoczesnego Metropool, znajduje się jeszcze jeden przykład odbudowy. Wyróżniająca się strona przednia MTS (Średnia Szkoła Techniczna) umknęła ledwo rozbiórce i będzie przebudowana do WTC (World Trade Center) -uderzające w oczy są dzieła sztuki Berenda Hendricks, znajdujące się z boku budynku.

16 Europa-tunel

Po drugiej stronie Europatunelu można zobaczyć 4750 kg ciężką grupę rzeźb "Odbudowa", wykonaną przez artystę z Enschede, Martina Stolk, którą umieszczono tu w roku 1961. Pokazuje ona dwóch pracowników budowlanych, którzy podnoszą ciężką belkę. Ten tunel, z rzucającymi się w oczy kolumnami, jest produktem programu odbudowy miasta Hengelo.

16 Plac stacji (Stationsplein)

W drugiej połowie 19-go wieku powstało połączenie kolejowe z niemiecką siecią kolejową, co było motywacją dla przedsiębiorców przemysłowych, aby osiedlić się w Hengelo. W tym okresie stał tam jeszcze zwykły dworzec a później otrzymał ten dworzec ładniejszy budynek, który niestety został w roku 1944 podczas

bombardowań w większości zniszczony. Na szczęście utrzymana została imponująca hala peronu. W czasie odbudowy około 1951 roku, powstał dzisiejszy dworzec z charakterystycznym, wystającym dachem. Miejsce to jest ograniczone przez kilka budynków szkoły Delfter, mającej ważny przepływ w architekturze odbudowy.

17 Teatr Rabotheater

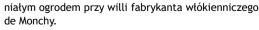
Zbudowany w 2001 roku teatr (architekt, Jan Hoogstad) prezentuje około 150 spektakli w dwóch wielkich salach (880 i 300 miejsc siedzących). Program teatru jest bardzo urozmaicony ze znanymi aktorami.

Do tego dochodzi jeszcze mały teatr filmowy.

18 Prins Bernhard Plantsoen

W środku między zielenią *Prins Bernhard Plantsoen* znajduje się piękny taras. Tutaj można usiąść i cieszyć się śpiewem ptaków z monumentalnych drzew. Park ten był niegdyś wspa-

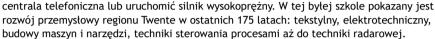
W roku 1910 kupiła gmina tą nieruchomości, bo potrzebne było miejsce dla występów muzycznych, gdyż miejsce przed byłym domem gminnym stało się dla tych potrzeb za małe. Pawilon parku, wybudowany w 1930 roku jako herbaciarnia, używany był później jako woliera i miejsce dla wystaw. Otwarty jest on od środy do niedzieli, od godziny 10.00 tej.

W oryginalnej konstrukcji tej hali odlewni w 1902 roku używano dużo elementów szklanych. Podczas budowy ROC została ta idea utrzymana. Szczyt jest dużą szklaną powierzchnią. Różne elementy przypominają dawniejszą funkcję tej hali. Zadaszenie wejścia leży np. na nowych żeliwnych słupach.

11 Technologia muzeum HEIM

XX 🕏

Wolno dotykać! To najlepsze motto tego muzeum: można samemu odkryć w jaki sposób funkcjonuje

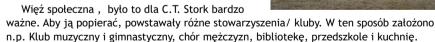

Szkoła ta została w 1917 roku zaprojektowana przez architekta Karel Muller, którego nazwano również "ojcem dworków Twente". Stork, jako przedsiębiorca socjalny, starał się o to aby jego personel tu się kształcił, niezależnie od państwa.

Na lewo od byłej szkoły znajduje się kotłownia ze swoim murowanym kominem z 1918 roku. Wytwarzano w niej poprzez spalanie parę, która potrzebna była ponownie do napędu silników parowych. Za muzeum stoją dwie betonowe wieże chłodnicze Firmy Stork-centrala energetyczna, (można do nich dotrzeć przez korytarz z prawej strony muzeum). Są to ostatnie wieże chłodnicze w tym regionie. Wcześniej używane drewniane wieże chłodnicze budowane były w 1902 roku a w 1952 roku odnowione.

12 Budynek klubawy (Verenigingsgebouw)

Nagle można zobaczyć, w środku pomiędzy ultra nowoczesnymi nowymi budynkami a historycznymi budynkami fabrycznymi, budynek o romantycznym wyglądzie. Jest to budynek klubowy. Został on zbudowany w 1893 roku na zlecenie C.T. Stork. Miał to być prezent dla swojego personelu z okazji 25-lecia jubileuszu firmy.

13 Metropool-Poppodium

To też Hengelo: regeneracyjne, nowoczesne, kulturowe: ten szczególny budynek który

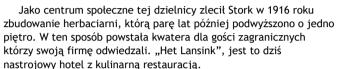
wieczorem jest ładnie oświetlony, otwarty został w 2009 roku. Nominowany został on bezpośrednio przez BNA (Związek Holenderskich Architektów), jako Budynek Roku 2010: Jedyny w swoim rodzaju i wyrafinowany projekt, dwa betonowe pudła z powłoką, to zwykły koncept, ale wynik pobudza wrażenie", tak brzmi opis jury. W Metropool znajdują się trzy sale o rożnej wielkości, od około 100 m2 do sali dla około 800 gości.

Wszystkie domy zostały wyposażone w toaletę ze spłuczką i podłączone do sieci miejskiej. Większe mieszkania miały nawet własną łazienkę, a w małych zlokalizowano ją w kuchni. Wannę umieszczono w kredensie, którego pokrycie otwierane było w kierunku okna i w ten sposób zniknął widok na kąpiącego się w wannie.

6 Tuindorphotel & Restaurant 't Lansink

7 Hazemeijer Hengelo

Około 100 lat temu założył tutaj Floris Hazemeijer firmę

dla rozdzielni elektrycznych. Rosła ona szybko i budowano wielkie hale fabryczne. Po przeprowadzce w 2000 roku powstał nowy teren firmowy na obszarze przemysłowym Westermaat. Po renowacji otrzymał ten teren i budynki nowe przeznaczenie. Teraz oferuje

możliwości dla różnych kreatywnych firm, spotkania i wystawy są tutaj organizowane . Znajduje się tu również

Tutaj można również kreatywnie coś zjeść, wypić oraz mile spełnić czas w inspirującym historycznym otoczeniu, a znajdujący sie obok browar dzieli tylko szklana ściana.

9 Straż pożarna (Brandweerkazerne)

Jest to uderzający w oczy budynek: na biało wypłytkowana wieża straży pożarnej miasta Hengelo która służyła do suszenia wężów. Wybudowana została ona w 1917 roku, wtedy jako wieża ciśnień dla firmy Stork. Dostarczała ona wodę do tryskacza, który miał za zadanie gaszenie pożaru w stolarni modelowej i w obok leżącej odlewni (teraz ROC).

10 ROC van Twente

ROC van Twente (regionalne centrum wykształcające), to szkoła średnia i centrum edukacji dla dorosłych. Centrum tego nowoczesnego budynku kształci 100-letnia hala odlewni firmy Stork, która jeszcze do końca lat 70-tych była w użytku. Te piękne stare elementy zostały możliwie zachowane i zintegrowane.

